

मार्गदर्शक सूचना

जा.क्र./विप्र-७/डॉ.बाआकृत्यायो/मासु/२०२१-२२/२५९६६/२१
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - ४११ ००५
दिनांक :- ०५ ऑगस्ट, २०२१

प्रति,

- १) मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- २) अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ३) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

विषय :- सन २०२१-२२ मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना

- संदर्भ :-
- १) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र-विघयो-२०१६/प्र.क्र.१७६/४अ, दि. ५ जानेवारी, २०१७
 - २) कृषि व पदुम विभाग शासन परिपत्रक क्र-संकीर्ण०९१९/प्र.क्र.२२१/१४अ, दि. ०४ नोव्हेंबर, २०२०
 - ३) वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.२४.०६.२०२१
 - ४) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.११३/३अ, दि.२२.०७.२०२१
 - ५) कृषि व पदुम विभाग शासन शुध्दीपत्रक क्र.संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.११३/३अ, दि.३०.०७.२०२१

अनुसूचित जाती/नवबोध शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करून त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी अशा शेतकऱ्यांना शेतीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची सन १९८२-८३ पासून राबविण्यात येत असलेली अनुसूचित जाती उपयोजना (विशेष घटक योजना) बदललेल्या परिस्थितीत शेतकऱ्यांची आवश्यकता विचारात घेता सदर योजना सुधारीत करून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या नावाने संदर्भिय दि. ५ जानेवारी, २०१७ चे शासन निर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे.

सदर योजना सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात राबविण्यासाठी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडे रु.२७१.८३०६ कोटी निधी अर्थसंकल्पित झाला आहे. तथापी दि.२४.०६.२०२१ च्या संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये वित्त विभागाने विहित केल्याप्रमाणे सदर योजनेकरिता एकूण अर्थसंकल्पित निधीच्या फक्त ६० टक्के निधोच उपलब्ध होणार असल्याने सन २०२१-२२ मध्ये अनुसूचित जाती व नवबोध शेतकऱ्यांसाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतर्गत रु.१६३.०९८३६ कोटी (रुपये एकशे त्रेसष्ट नऊ लाख च्याऐशी हजार सहाशे फक्त) निधीच्या मर्यादित कार्यक्रम राबविण्यासाठी कृषि व पदुम विभागाचे उपरोक्त संदर्भ क्र.४ चे शासन निर्णय व संदर्भ क्र.५ चे शासन शुध्दीपत्रकान्वये प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. सदर शासन निर्णय व शासन निर्णयावरील शुध्दीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर (www.maharashtra.gov.in) उपलब्ध करण्यात आले आहेत.

सदर शासन निर्णय व उपरोक्त संदर्भ क्र.२ चे शासन परिपत्रकानुसार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात राबविण्यासाठी परिशिष्ट-अ नुसार जिल्हानिहाय दर्शविण्यात आलेल्या तपशीलानुसार योजना राबविण्यासाठी सदर मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात येत आहेत. मार्गदर्शक सूचनेनुसार योजनेची अंमलबजावणी तात्काळ सुरु करावी. या योजनेकरिता सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत संबंधित जिल्हा परिषदांना निधी वितरीत करण्यात येईल आणि योजनेच्या अंमलबजावणीस वित्तीय मान्यता संबंधित जिल्हाचे जिल्हाधिकारी यांचेकडून घेण्यात यावी. वितरीत निधी तात्काळ प्राप्त करून घेवून नियोजित प्रयोजनासाठी पूर्णतः खर्च करण्याबाबत दक्षता घ्यावी.

सोबत : वरीलप्रमाणे

(विकीय यादोल)

कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत - माहितीस्तव सविनय सादर.

- (१) मा. सचिव, (कृषी) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- (२) मा.प्रधान सचिव(सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य),सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय,मुंबई -३२
- (३) मा. आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ४११ ००१

प्रत : माहिती व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी अप्रेषित.

- (१) विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
- (२) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)

**सन २०२१-२२ करिता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना
मार्गदर्शक सूचना**

प्रस्तावना : अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतक-यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी अनुसूचित जाती उपयोजना (विशेष घटक योजना) सन १९८२-८३ पासून सन २०१६-१७ पर्यंत राबविण्यात येत होती. सदर योजना दीर्घ कालावधीपासून राबविण्यात येत असल्याने कृषि व पदुम विभागाच्या दि. २४/०२/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या समितीच्या दि. १९/०४/२०१६ च्या अहवालावरील कृषि आयुक्तालयाच्या दि. २७/०४/२०१६ च्या शिफारसीनुसार अनुसूचित जाती/नवबौध्द शेतक-यांसाठी सन १९८२-८३ पासून राबविण्यात येत असलेली विशेष घटक योजना व मा. मंत्री(वित्त) यांनी घोषित केलेली डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजना स्वतंत्रपणे न राबविता बदललेल्या परिस्थितीची गरज विचारात घेवून जमिनीतील ओलावा टिकवून ठेवण्याच्या दृष्टीकोनातून सध्याची प्रचलीत विशेष घटक योजना, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या नावाने बदललेल्या निकषांनुसार सन २०१६-१७ पासून राबविण्यात येत आहे. सदर योजना सन २०२१-२२ या वित्तीय वर्षात पुढील प्रमाणे राबविण्यात येईल.

१. सदर योजनेमध्ये सन २०२१-२२ या वर्षात खालील घटकासाठी त्यापुढे नमुद रकमेच्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.

अ.क्र.	बाब	उच्चतम अनुदान मर्यादा (रुपये)
१	नवीन विहीर	२,५०,०००/-
२	जुनी विहीर दुरुस्ती	५०,०००/-
३	इनवेल बोअरींग	२०,०००/-
४	पंप संच	२०,०००/- (१० अश्वशक्ती क्षमते पर्यंतचे विद्युत पंप संच करीता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियाना अंतर्गत मंजूर असलेल्या मापदंडानुसार १०० टक्के अनुदान देय राहिल.)
५	वीज जोडणी आकार	१०,०००/-
६	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण	१,००,०००/-
७	सुक्ष्म सिंचन संच अ. ठिबक सिंचन ब. तुषार सिंचन	५०,०००/- २५,०००/-

२. सदर योजनेंतर्गत वरील ७ बाबी असून लाभ पॅकेज स्वरूपात दयावयाचा आहे. या करीताचे पॅकेज अनु.क्र.२.१, २.२, २.३ मध्ये विषद केले आहेत. तीन पॅकेजपैकी एकाच पॅकेजचा लाभ लाभार्थीस अनुज्ञेय राहिल. विशेष घटक योजनेंतर्गत अथवा शासनाच्या कोणत्याही योजनेतून ज्या शेतक-यांनी यापुर्वी नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकांचा लाभ घेतला असेल अशा लाभार्थ्यांव्यतिरिक्त इतर सर्व लाभार्थ्यांना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजने अंतर्गत नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती व शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण यापैकी एक घटकाचा व त्यासोबतच्या पॅकेजचा लाभ देता येईल. त्याचप्रमाणे नवीन विहीर अथवा जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकांचा यापुर्वी लाभ घेतलेल्या शेतक-यांना पंपसंच, वीजजोडणी आकार व सुक्ष्म सिंचन संच या घटकांचा लाभ अनुज्ञेय राहिल.

सदर योजनेंतर्गत नवीन विहीर खोदणेसह अन्य सर्व बाबींची एकत्रितपणे अंमलबजावणी करणा-या लाभार्थ्यांना कमाल दोन वर्षांचा कालावधी अनुज्ञेय राहिल.

नविन विहीर खोदण्या व्यतिरिक्त अन्य बाबींकरीता निवडलेल्या लाभार्थ्यांना चालू आर्थिक वर्षातच संबंधित बाबींची अंमलबजावणी पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल.

२.१ नवीन विहीर पॅकेज :

नवीन विहीर, पंपसंच, वीजजोडणी आकार, सुक्ष्म सिंचन संच व आवश्यकतेनुसार इनवेल बोअरींग

२.२ जुनी विहीर दुरुस्ती पॅकेज :

जुनी विहीर दुरुस्ती, पंपसंच, वीजजोडणी आकार, सुक्ष्म सिंचन संच व आवश्यकतेनुसार इनवेल बोअरींग

२.३. शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण पॅकेज :

शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण, पंपसंच, वीजजोडणी आकार व सुक्ष्म सिंचन संच

ज्या अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतक-याने ग्रामविकास व जलसंधारण विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या 'मागेल त्याला शेततळे' या योजने अंतर्गत शेततळ्याचे काम पूर्ण केलेले आहे त्याच शेतक-यांना या पॅकेजचा लाभ घेता येईल.

- ज्या शेतक-यांनी यापूर्वीच शासकीय योजनेतून विहीर घेतली असेल किंवा स्वखर्चाने विहीर बांधली असेल अशा शेतक-यांना पंपसंच, वीजजोडणी आकार व सुक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी अनुदान देय राहिल.
- सोलरपंपासाठी अनुदान : जर शेतक-यास महावितरण कंपनीकडून सोलरपंप मंजूर झाला असेल तर पंपसंच व वीजजोडणीसाठी अनुज्ञेय अनुदानाच्या मर्यादेत (रु. ३०,०००/-) लाभार्थी हिस्स्याची रक्कम महावितरण कंपनीस अदा करता येईल.
- वरील घटकांपैकी लाभार्थ्यांकडे काही घटक उपलब्ध असतील तर उर्वरित आवश्यक घटकांचा लाभ घेण्यासाठी खालील आवश्यक घटकांची निवड करावी.
 - १) पंपसंच, २) वीजजोडणी आकार ३) सुक्ष्म सिंचन संच (ठिबक / तुषार)

३. लाभार्थी पात्रतेच्या अटी :

- ३.१. लाभार्थी हा अनुसूचित जाती / नवबौद्ध शेतकरी असला पाहिजे.
- ३.२. शेतक-याकडे सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जात प्रमाणपत्र असले पाहिजे.
- ३.३. ज्या शेतक-यांना नविन विहीर या घटकाचा लाभ घ्यावयाचा आहे त्यांच्यासाठी किमान ०.४० हे शेतजमीन असणे आवश्यक आहे.
- ३.४. सामुहिक शेतजमीन किमान ०.४० हे धारण करणारे एकत्रीत कुटुंब नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेण्यासाठी पात्र असेल.
- ३.५. ज्या शेतक-यांना नवीन विहीर व्यतिरीक्त इतर घटकांचा लाभ घ्यावयाचा आहे त्यांच्यासाठी किमान ०.२० हे शेतजमीन असणे आवश्यक आहे.
- ३.६. सदर योजनेतर्गत कमाल शेतजमीनीची अट ६.०० हे आहे.
- ३.७. शेतक-याच्या नावे जमीनधारणेचा ७/१२ दाखला व ८अ उतारा असणे आवश्यक आहे. (नगरपंचायत, नगरपालिका व महानगरपालिका क्षेत्राबाहेरील)
- ३.८. लाभार्थ्यांकडे आधारकार्ड असणे आवश्यक आहे.
- ३.९. लाभार्थ्यांचे बँक खाते असणे व सदर बँक खाते आधारकार्डशी संलग्न असणे आवश्यक आहे.
- ३.१०. स्वर्गीय कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबलीकरण व स्वाभिमान योजनांतर्गत जमीन वाटप झालेल्या शेतक-यांना या योजनेचा प्राधान्याने लाभ देण्यात यावा.
- ३.११. अनुसूचित जाती/ नवबौद्ध शेतक-याचे सर्व मार्गाने मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु. १,५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावे.
- ३.१२. ज्या शेतक-यांचे सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रुपये १,५०,०००/- चे मर्यादेत आहे अशा शेतक-यांनी संबंधीत तहसिलदार यांचेकडून सन २०२०-२१ चे उत्पन्नाचा अद्यावत दाखला घेणे व अर्जासोबत सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ३.१३. लाभार्थीस योजनेतर्गत लाभ देण्यासाठी ग्रामसभेची शिफारस आवश्यक आहे.

४. जिल्हा निवड समिती : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतर्गत जिल्हा स्तरावर लाभार्थ्यांची निवड अंतीम करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती राहिल,

अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.	-	अध्यक्ष
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	-	सदस्य
कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन, जि.प.	-	सदस्य
भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे जिल्हास्तरीय अधिकारी	-	सदस्य
सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण	-	सदस्य
विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (जिल्हा परिषद)	-	सदस्य
कृषि विकास अधिकारी, जि. प.	-	सदस्य सचिव

सदर योजनेसाठी महा-डीबीटी पोर्टलचे <https://mahadbtmahait.gov.in> या संकेतस्थळावर शेतक-यांचे अर्ज मागविण्यात येत असून संबंधित तालुक्यांना /जिल्ह्यांना प्राप्त होणा-या लक्षांकाच्या मर्यादेत प्राप्त अर्जांची ऑनलाईन सोडत काढण्यात येईल. याकरिता जिल्हानिहाय प्राप्त होणारा लक्षांक कृषि आयुक्तालय स्तरावर पोर्टलवर भरण्यात येईल. या योजनेतर्गत सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात जिल्ह्यांना उपलब्ध करून देण्यात येणा-या निधीचे समन्यायी पध्दतीने तालुका निहाय वाटप करावे. त्या करिता कृषि गणने नुसार जिल्ह्यातील एकूण अनुसूचित जाती /नवबौद्ध प्रवर्गातील शेतक-यांपैकी

योजनेच्या निकषात पात्र असणा-या (०.२० हे ते ६.०० हे क्षेत्र धारण करणा-या) संबंधित तालुक्यातील सदर प्रवर्गाच्या शेतक-यांच्या संख्येच्या प्रमाणात प्रत्येक तालुक्यांचा आर्थिक लक्षांक निश्चित करावा. कृषि गणना अहवाल कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. सदर तालुक्यांचा आर्थिक लक्षांक संबंधित जिल्ह्यांनी पोर्टलवर भरण्याची कार्यवाही करावी. सदर लक्षांकाच्या मर्यादेत संबंधित तालुक्यातील इच्छुक शेतक-यामधुन पात्र लाभार्थ्यांची ऑनलाईन पध्दतीने निवड करण्यात येईल. त्यास जिल्हा निवड समितीची मान्यता घेण्यात यावी.

सोडतीद्वारे प्रत्येक तालुक्यातील लाभार्थ्यांची निवड यादी तसेच, प्रतिक्षा यादी क्रमवारीनुसार प्रसिध्द करावी. सदर तालुकानिहाय याद्यांच्या प्रती पंचायत समिती व जिल्हा परिषदेच्या सुचना फलकावर लावावी तसेच, जिल्हा परिषदेच्या संकेत स्थळावर देखील प्रसिध्द करावी.

जिल्ह्यास / तालुक्याकरीता प्राप्त होणा-या आर्थिक लक्षांकाच्या मर्यादेतच लाभार्थ्यांना पुर्वसंमती देण्यात यावी. याबाबत सर्वस्वी जबाबदारी संबंधीत कृषि विकास अधिकारी यांची राहिल.

५. अर्ज व त्यावरील कार्यपध्दती :-

५.१ सदर योजनेसाठी महा-डीबीटी पोर्टलचे <https://mahadbtmahait.gov.in> या संकेत स्थळावर शेतक-यांचे अर्ज मागविण्यात येत असून संबंधित तालुक्यांना /जिल्ह्यांना प्राप्त होणा-या लक्षांकाच्या मर्यादेत प्राप्त अर्जांची ऑनलाईन सोडत काढण्यात येईल. सोडतीनंतर लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची सर्व कार्यवाही ऑनलाईन करण्यात यावी. याबाबत संदर्भाकित दि.०४.११.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार अर्ज स्विकृतीपासून लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची कार्यवाही करण्यात यावी.

५.२ सोडतीद्वारे नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्ती या बाबीसाठी निवडलेल्या लाभार्थ्यांच्या प्रक्षेत्राची स्थळ पहाणी करावी व तांत्रिक व्यवहार्यता तपासणी अंती, लाभार्थ्यांचे नवीन विहीर खोदावयाचे ठिकाण तसेच, लाभार्थ्यांच्या जुन्या विहीर दुरुस्तीचे प्रस्ताव तांत्रिक दृष्ट्या योग्य असल्याचे आढळल्यास, सदर बाबीचे अंदाजपत्रक मंजूर करून संबंधित लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावांना पुर्वसंमती देण्याची कार्यवाही सोडतीच्या दिनांकापासून ४५ दिवसांच्या आत करावी. त्याचप्रमाणे, स्थळपहाणी मध्ये ज्या लाभार्थ्यांचे प्रस्ताव तांत्रिकदृष्ट्या अयोग्य आढळतील अशा लाभार्थ्यांची निवड रद्द करावी व तदनंतर महा-डीबीटी प्रणालीवरील प्रतिक्षा यादीतील क्रमवारीनुसार पात्र असणा-या पुढील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात यावी.

५.३ योजनेतर्गत नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्ती या बाबींशिवाय अन्य बाबींसाठी निवड झालेल्या लाभार्थ्यांना सोडतीनंतर ७ दिवसात पुर्वसंमती देण्यात यावी. व त्यांना योजनेचा लाभ चालू आर्थिक वर्षातच देण्यात यावा.

५.४ योजनेतर्गत बाबींची विहीत कालावधीत अंमलबजावणी न करणा-या लाभार्थ्यांची पुर्वसंमती रद्द करण्यात यावी. तदनंतर महा-डीबीटी प्रणालीवरील प्रतिक्षा यादीतील क्रमवारीनुसार पात्र असणा-या पुढील लाभार्थ्यांची निवड करण्यात येईल. अशा प्रकारे सदर योजनेतर्गत पारदर्शक पध्दतीने निवड करून योजनेची अंमलबजावणी करण्यात यावी.

५.५ वैयक्तिक लाभार्थी निवडताना महिला व अपंग लाभार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात येईल. एकूण मंजूर निधीपैकी ५ टक्के निधी अपंग लाभार्थ्यांकरीता व ३० टक्के निधी महिला लाभार्थ्यांसाठी खर्च करावा.

५.६ जिल्ह्याच्या लक्षांकाप्रमाणे अंतिम निवड झालेल्या लाभार्थ्यांच्या मागणीनुसार परिशिष्ट क्र. १ प्रमाणे जिल्ह्याचा घटकनिहाय तसेच लाभार्थीनिहाय प्रारूप आराखडा तयार करून तो लाभार्थी निवड झाल्याच्या दिनांकांतर ५ दिवसांचे आत कृषि आयुक्तालयास सादर करावा. प्रारूप आराखडा कृषि आयुक्तालयास सादर करण्याची जबाबदारी कृषि विकास अधिकारी यांची राहिल.

६. घटक अंमलबजावणी :-

६.१. नवीन विहीर :-

- नवीन विहीर या घटकासाठी लाभार्थ्यांस रु.२,५०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.
- नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणा-या लाभार्थ्यांने यापूर्वी केंद्र / राज्य / जिल्हा परिषद अथवा इतर कोणत्याही शासकीय योजनेतून नवीन सिंचन विहीरीचा लाभ घेतलेला नसावा. तसेच, यापूर्वी शासकीय योजनेतून घेतलेल्या व अर्धवट राहिलेल्या अपुर्ण विहीरीचे काम करण्यास या योजनेचा लाभ घेता येणार नाही. लाभार्थ्यांच्या ७/१२ वर तसेच शेतात प्रत्यक्ष विहीर असल्यास या घटकाचा लाभ घेता येणार नाही. नवीन विहीर घ्यावयाच्या स्थळापासून ५०० फुटाचे अंतरामध्ये दुसरी विहीर नसावी.
- भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेकडे वरीष्ठ भू वैज्ञानिक यांचेकडील पाणी उपलब्धतेचे प्रमाणपत्र आवश्यक राहिल. पाणी उपलब्धतेचे वैयक्तिक दाखले उपलब्ध होत नसल्यास भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेमार्फत गावासाठी / गावाच्या समुहासाठी पाणी उपलब्धतेचे दाखले प्राप्त करून घ्यावेत. भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा (GSDA) च्या व्याख्येनुसार सेमीक्रिटीकल / क्रिटीकल / ओव्हर एक्सप्लॉयटेड क्षेत्रामध्ये नवीन विहीर घेण्यात येवू नये.

- स्थानिक व भौगोलिक परिस्थितीनुसार शासन निर्णय क्र. मग्रा-२०१२/प्र.क्र.३०/रोहयो-१ मंत्रालय मुंबई-३२ दि.१७ डिसेंबर, २०१२ नुसार विभागीय आयुक्त स्तरावरील समितीने निर्धारित केलेल्या तांत्रिक निकषानुसार कामे करून विहित वित्तीय मर्यादेच्या आत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.विहीर पुर्नभरण हि बाब शेतक-याने स्वखर्चाने करण्याबाबत उद्युक्त करावे.
- नवीन विहीरीच्या कामासाठी अंदाजपत्रक तयार करून त्यास कृषि विकास अधिकारी यांची तांत्रिक मान्यता घ्यावी. अंदाजपत्रकाप्रमाणे काम भौतिक दृष्ट्या (व्यास व खोली) पूर्ण झाल्यास जिल्हा कृषि अधिकारी (विघयो) यांनी पूर्णत्वाचा दाखला निर्गमित करावा. अंदाजपत्रकाप्रमाणे विहित केलेल्या खोलीपेक्षा अगोदरच ०.४० हेक्टर क्षेत्राच्या सिंचनासाठी आवश्यक पाणी उपलब्ध झाल्यास व विहीर सुरक्षीत स्थितीत आहे याची खात्री पटल्यास लाभधारकाची लेखी संमती घेवून काम पूर्णत्वाचे दाखले निर्गमित करता येतील. अंदाजपत्रकाप्रमाणे मंजूर रक्कम खर्च झाल्यास मात्र बांधकाम प्रलंबीत राहिल्यास पूर्णत्वाचा दाखला निर्गमित करू नये. कामाच्या शेवटच्या हप्त्याचे अनुदान पूर्णत्वाचा दाखला, विहीरीचे लाभार्थ्यांसह, जीपीएस लोकेशनसह फोटो व मुल्यांकन सादर केल्याशिवाय देय रहाणार नाही. कृषि अधिकारी (पं.स.) यांचेमार्फत विहीरीचे कामाची मापन पुस्तिका नोंदविण्यात यावी. तथापि, नवीन विहीर व जुनी विहीर दुरुस्तीच्या कामाचा वर्कलोड जास्त असल्यास गरजेनुसार कृषि पदवी धारण करणा-या विस्तार अधिकारी (कृषि) यांना मोजमाप नोंदविण्याचे अधिकार देण्यास कृषि आयुक्तालयाची हरकत नसल्याबाबत कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र. विप्र-७/आउयो/विघयो/संकिर्ण/००९/२०१८, दि.५ जानेवारी, २०१८ अन्वये कळविण्यात आले आहे. त्यानुसार ज्या तालुक्यांमध्ये कामाचा वर्कलोड जास्त आहे त्या तालुक्यांमध्ये कृषि पदवी धारण करणा-या विस्तार अधिकारी (कृषि) यांनी मोजमाप नोंदविण्याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचे आदेश घेवून मोजमाप नोंदविण्याचे काम सोपविण्यात यावे. त्याचप्रमाणे विस्तार अधिका-यास सोपविलेल्या कामांची नोंद सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत शक्यतो एकच अधिकारी घेईल याची कृषि विकास अधिकारी यांनी दक्षता घ्यावी. नवीन विहीरीची आखणी करताना, निम्मे काम झालेलेचे व विहीर पूर्णत्वाचे प्रमाणपत्र देताना अक्षांश, रेखांश व स्थानिक चिन्हासह छायाचित्र घेवून ते नस्तीस ठेवावे.
- शासन पत्र क्रमांक सुसंयो-२११७/प्र.क्र.२२७/४अ, दिनांक १८ सप्टेंबर, २०१७ नुसार नवीन सिंचन विहीरीचे काम अपुर्ण राहिल्यास अशा कामांना अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी प्रकरणनिहाय आढावा घेवून सबळ कारण असल्यासच मुदतवाढीस मान्यता दयावी. सदर मुदतवाढ देताना शासन पत्र क्रमांक विघयो-१५१६/प्र.क्र.१७६/४अ, दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१७ नुसार विहीरीसोबतच्या पॅकेजचा (पंपसंच, वीज जोडणी आकार, सुक्ष्म सिंचन संच) लाभ आवश्यकतेनुसार पुढील आर्थिक वर्षात देण्यासही मुदतवाढ देण्यात यावी.
- लाभार्थ्यांने विहीरीच्या कामाच्या दरम्यान मजुरांच्या सुरक्षेच्या दृष्टीने आवश्यक ती खबरदारी घ्यावी. त्याची संपुर्ण जबाबदारी लाभार्थ्यांची राहिल. नविन विहीरीचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांचे ७/१२ वर विहीरीची नोंद घेण्याची जबाबदारी कृषि अधिकारी (पं.स.) यांची राहिल.

६.२. जुनी विहीर दुरुस्ती :-

- जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकासाठी लाभार्थ्यांस रु.५०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.
- या घटकाचा लाभ घेणा-या अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील शेतक-यांच्या ७/१२ वर विहीरीची नोंद असावी.
- कामाच्या अंदाजपत्रकास कृषि विकास अधिकारी यांनी तांत्रिक मान्यता दयावी.
- विहीरीच्या कामास अंदाजपत्रकापेक्षा अधिक रक्कम लागल्यास लाभार्थीने स्वतः उभी करावयाची आहे.
- जुनी विहीर दुरुस्तीचे काम वेळेत पूर्ण करण्याबाबत लाभार्थ्यांकडून बंधपत्र घेण्यात यावे तसेच कृषि अधिकारी (विघयो) पंचायत समिती व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी नियमित आढावा घेवून कामे पुर्ण करून घ्यावीत.

६.३. इनवेल बोअरींग :-

- नवीन विहीर / जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकाचा लाभ घेणा-या लाभार्थ्यांने इनवेल बोअरींगची मागणी केल्यास रु. २०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.
- इनवेल बोअरींगचे काम करतांना खर्चाचे अंदाजपत्रक व तांत्रिक निकषानुसार ठिकाणाची योग्यता अहवाल (Feasibility Report) भुजल सर्वेक्षण यंत्रणेकडून प्राप्त करून घ्यावा.

६.४. पंपसंच :-

- १०अश्वशक्ती क्षमते पर्यंतचे विद्युत पंप संच करीता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियाना अंतर्गत मंजूर असलेल्या मापदंडानुसार १०० टक्के अनुदान रु.२०,०००/-पर्यंत देय राहिल. मात्र,लाभाची द्वीरुक्ती होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- लाभार्थ्याने बाजारातील अधिकृत विक्रेत्यांकडुन एक महिन्याच्या कालावधीत पंपसंचाची खरेदी करणे आवश्यक राहिल अन्यथा संबंधीत शेतक-यांची पुर्वसंमती रद्द करण्यात यावी.

६.५. वीज जोडणी आकार :-

- या घटकासाठी लाभार्थ्यास रु.१०,०००/- च्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.
- नवीन विहीर पॅकेज / जुनी विहीर दुरुस्ती पॅकेज / शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण पॅकेजमधील तथा आवश्यकतेनुसार केवळ वीजजोडणी मागणी करणा-या लाभार्थ्याने विद्युत वितरण कंपनीकडे कोटेशन भरल्याची पावती आवश्यक आहे.
- योजनांतर्गत वीज जोडणीची मागणी करणा-या लाभार्थ्यांना प्राथम्याने वीजजोडणी देणेबाबत महावितरण कार्यालयाशी पाठपुरावा करावा. कृषि विकास अधिकारी यांनी जिल्हा नियोजन समिती तसेच जिल्हास्तरीय समन्वय बैठकीत निवड लाभार्थ्यांना विद्युत कनेक्शन मिळणेबाबत जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे सहकार्य घ्यावे.

६.६. शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण :-

- ज्या शेतक-यास ग्रामविकास व जलसंधारण विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या मागेल त्याला शेततळे या योजनेंतर्गत लाभ घेतलेल्या व डॉ. बाबासाहेब कृषि स्वावलंबन योजनेच्या अटी व शर्ती पूर्ण करणा-या अनुसूचित जाती / नवबौध्द शेतक-याने शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण या घटकाची मागणी केल्यास, कृषि अधिकारी (विद्ययो), पंचायत समिती यांनी क्षेत्रीय पहाणी करुन काम पूर्ण झालेल्या शेततळ्यांच्या आकारमानानुसार आवश्यक असणा-या प्लॅस्टीक कागदाचे क्षेत्रफळ व त्याबाबतचे अंदाजपत्रक निश्चित करुन घ्यावे.
- शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरणासाठीचे परिमाण राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार देय राहिल. प्लॅस्टीक फिल्म ५०० मायक्रॉन रिझनफोर्सड एचडीपीई जीओ मेंबरेन फिल्म साठी अनुदान राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना तसेच आर्थिक मापदंडानुसार प्रत्यक्ष खर्च किंवा रु. १,००,०००/- यापेक्षा जी रक्कम कमी असेल त्या मर्यादेत अनुदान अनुज्ञेय राहिल.

६.७. सुक्ष्म सिंचन संच :-

- या योजनेच्या लाभार्थ्यांना सुक्ष्म सिंचन संचाकरीता मंजूर मापदंडानुसार येणा-या खर्चापैकी कमाल ५५ टक्के अनुदान प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थंब अधिक पिक योजनेतून देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून ३५ टक्के पुरक अनुदान (कमाल रुपये-५०,०००/- मर्यादेपर्यंत) पुढीलप्रमाणे देण्यात येईल.
- लाभार्थ्यांचा ठिबक सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. १,५८,७३०/- वा त्यापेक्षा कमी झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थंब अधिक पिक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजनांच्या माध्यमातून ९० टक्के अनुदान अदा करण्यात येईल.
- लाभार्थ्यांचा ठिबक सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. १,५८,७३०/- पेक्षा जास्त झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थंब अधिक पिक योजनेतून मापदंडानुसार ५५ टक्के अनुदान देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून रु. ५०,०००/- अनुदान देण्यात येईल.
- लाभार्थ्यांचा तुषार सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु.७९,३६५/- वा त्यापेक्षा कमी झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थंब अधिक पिक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या दोन योजनांच्या माध्यमातून ९० टक्के अनुदान अदा करण्यात येईल.
- लाभार्थ्यांचा तुषार सिंचन संच बसविण्याचा मंजूर मापदंडानुसार एकूण खर्च रु. ७९,३६५/- पेक्षा जास्त झाल्यास लाभार्थ्यांना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थंब अधिक पिक योजनेतून मापदंडानुसार ५५ टक्के अनुदान देण्यात येईल व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या तरतुदीतून रु. २५,०००/- अनुदान देण्यात येईल.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून सुक्ष्मसिंचन संच या बाबीचा लाभ घेवू इच्छिणा-या शेतक-यांना प्रथमतः प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थंब अधिक पिक योजनेमधून लाभ घेणे अपेक्षित असून, या योजनेमधून फक्त **Top up** साठी अनुदान देण्यात येईल.

- सदर योजनेची तसेच योजनेतर्गत सुक्ष्म सिंचनासाठी ९० टक्के अनुदान उपलब्ध असल्याचे जिल्हास्तरावरून व्यापक प्रसिध्दी करण्यात यावी. त्याकरीता कृषि विकास अधिका-यांनी जिल्हयातील प्रमुख वृत्तपत्रांमध्ये या योजनेतर्गत शेतक-यांना अनुदानावर उपलब्ध करून देण्यात येणा-या बाबी व त्याकरीता मिळणारे अनुदान याच्या सविस्तर तपशिलासह जाहिरात प्रसिध्द करून योजनेतर्गत उपलब्ध बाबींसाठी इच्छूक शेतक-यांना अर्ज करण्यास सूचित करण्यात यावे.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतर्गत मुद्दा क्र.१ मधील अनु. क्र. १ ते ७ या बाबींसाठी लाभार्थी निवडीपासून ते लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची सर्व कार्यवाही ऑनलाईन करण्यात येईल. याबाबत संदर्भांकित दि.०४.११.२०२० रोजीचा शासन निर्णय व यानुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णय व मार्गदर्शक सुचनांमध्ये नमूद केल्यानुसार अर्ज स्विकृतीपासून लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्यापर्यंतची कार्यवाही करण्यात यावी.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतर्गत लाभ देण्यात येणा-या कृषि निविष्ठांची खरेदी लाभार्थी शेतक-यांनी अधिकृत विक्रेत्याकडून कॅशलेस पध्दतीने किंवा रोखीने करावी. सदर खरेदी रोखीने केल्यास वस्तु व सेवा कर (GST) क्रमांक असलेली खरेदी पावती सादर करणे बंधनकारक राहिल. तसेच संबंधीत लाभार्थ्यांने सदर खरेदीची पावती अनुदानाच्या मागणीचा दावा करताना सोबत देणे आवश्यक राहिल. सदर खरेदी कॅशलेस पध्दतीने केल्यास , त्याने त्याच्या आधार क्रमांकाशी संलग्न स्वतःच्या बँक खात्यातून , विक्रेत्याला किंमतीचे प्रदान करावे. म्हणजेच NEFT/RTGS/IMPS ई.इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफर किंवा धनाकर्ष (डिमांड ड्राफ्ट) / धनादेश (चेक) व्दारे किंमतीचे प्रदान होणे आवश्यक आहे व त्याचा पुरावा अनुदानाच्या मागणीचा दावा करताना सोबत देणे आवश्यक राहिल. वरीलप्रमाणे अनुदान संबंधित शेतक-यास अदा करताना कृषि व पदूम विभागाच्या शासन निर्णय क्र-संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३१/१७अ, दि. १९.०४.२०१७ मध्ये नमूद केलेल्या इतर सर्व अटी व शर्ती लागू राहतील.
- कृषि विकास अधिकारी,जिल्हा परिषद यांनी सदर योजनांतर्गत अंतिम प्रदानासाठी प्राप्त झालेली देयके PFMS प्रणालीव्दारे मेकर म्हणून तपासून त्यांची लाभार्थीनिहाय PFMS DBT च्या विहित प्रपत्रात यादी तयार करून आपले शिफारशीसह संबंधित मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांना पुढील कार्यवाहीसाठी पाठवावीत.मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांनी PFMS प्रणालीव्दारे चेकर या नात्याने अनुदान संबंधित लाभार्थ्यांस अदा करावे.

७. प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता :- सदर योजनेस सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचेकडून जिल्हाधिकारी स्तरावर निधी उपलब्ध करून देण्यात येत असल्याने त्या विभागाचा शासन निर्णय क्र. विघयो-२०१०/प्रक्र. २६/विघयो, मंत्रालय मुंबई दि. १३ एप्रिल, २०१७ नुसार सदर योजनेस संबंधीत जिल्हाधिकारी यांची वित्तीय मान्यता घेण्यात यावी.

८. लाभार्थ्यांची निवड रद्द करणे :- लाभार्थ्यांच्या निवडीचे अंतीम अधिकार जिल्हास्तरीय समितीस राहतील. खालील कारणांमुळे जर काही लाभार्थ्यांची निवड रद्द करणे क्रमप्राप्त असल्यास त्याचे सर्वस्वी अधिकार जिल्हास्तरीय समितीस राहतील.

- ८.१ समितीने निवड केलेला शेतकरी मयत झाल्यास.
- ८.२ निवड केलेल्या शेतक-याने सर्व शेतजमीन विकून तो भुमीहीन झाला असल्यास.
- ८.३ निवड केलेला शेतकरी शेती विकास योजना हाती घेण्यास इच्छूक नसल्यास तसेच विहित कालमर्यादेत काम पुर्ण करण्यास टाळाटाळ करित असल्यास.
- ८.४ निवड केलेल्या शेतक-याने अर्थसहाय्य घेण्यास नकार दिल्यास.
- ८.५ निवड केलेला शेतकरी योजनेखाली घेतलेल्या अनुदानाचा गैरवापर करत असल्याचे निदर्शनास आल्यास.
- ८.६ लाभार्थ्यांची निवड शासनाने विहित केलेल्या निकषानुसार झाली नसल्याचे आढळून आल्यास.

वरील परिस्थितीमुळे लाभार्थ्यांची निवड रद्द झाल्यास त्याबाबत कागदोपत्री सर्व आवश्यक पुरावे ठेवून तसे लाभधारकास लेखी कळविणे संबंधीत कृषि विकास अधिकारी यांना बंधनकारक राहिल.

८.७ मयत झालेल्या लाभधारकाबाबत त्यांचे कायदेशीर वारसांची निवड जिल्हा स्तरीय समितीने करावी व उर्वरीत अर्थसहाय्य त्यांना देण्याबाबत निर्णय घेवून कार्यवाही करावी. अशा प्रकरणी कायदेशीर बाबींची सर्वतोपरी पूर्तता करून घेण्याची जबाबदारी जिल्हा स्तरीय समितीची राहिल.

- अनुसूचित जाती उपयोजना अंतर्गत योजनेच्या सुरुवातीपासून तालुका स्तरावर उपलब्ध असणारे सन १९८२-८३ पासून निवड केलेले लाभार्थ्यांचे मास्टर रजिस्टर डिजीटाईज्ड करून जिल्हा परिषदेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावे.
- **लाभार्थी रजिस्टर** - सदर योजनेतर्गत लाभार्थ्यांची नोंदवही जिल्हास्तर व पंचायत समिती स्तरावर अद्यावत ठेवण्यात यावी. पंचायत समिती स्तरावरील नोंदवहीची किमान महिन्यातून एकदा तपासणी करण्याची जबाबदारी जिल्हा कृषि

अधिकारी (विद्ययो) यांची राहिल. तसेच जिल्हास्तरावरील नोंदवहीची तपासणी करण्याची जबाबदारी अतिरीक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी/ कृषि विकास अधिकारी यांची राहिल.

१.प्रचार व प्रसिध्दी:-या योजनेची माहिती सर्व शेतकरी बांधवांना व्हावी या दृष्टिने विभागीय स्तरावर विभागीय कृषि सह संचालक व जिल्हा स्तरावर कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी व्यापक प्रमाणात प्रसिध्दी द्यावी. गट विकास अधिकारी यांनी तालुका स्तरावर व्यापक प्रमाणात प्रसिध्दी द्यावी. आपल्या क्षेत्रातील स्वयंसेवी संस्थांशी संपर्क साधून त्यांच्या मार्फत देखील प्रसिध्दी द्यावी. सदर योजनेची सविस्तर माहिती पंचायत समिती स्तरावर गट विकास अधिकारी, कृषि अधिकारी(वि.घ.यो.)तसेच जिल्हा स्तरावर जिल्हा कृषि अधिकारी (वि.घ.यो.)यांच्याकडे उपलब्ध ठेवावी.योजनेसाठी अंतीमत: निवड केलेल्या लाभार्थ्यांची यादी ग्रामपंचायतीस पाठविण्यात यावी.तसेच जिल्हा परिषदेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावी.

योजनेची माहिती सर्व सामान्य लोकांना व स्वयंसेवी संस्थांना होण्याकरिता स्थानिक वर्तमानपत्राद्वारे प्रसिध्दी देण्यात यावी. कृषि विभागाचे क्षेत्रीय कर्मचारी/ अधिकारी यांनी गावपातळी / तालुका स्तरावर प्रदर्शनाच्या माध्यमातूनही योजनेची माहिती देण्यात यावी.

१०. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेचा निधी अर्थसंकल्पीत करणे :-

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक विद्ययो २००९/प्र.क्र.८४९/विद्ययो-१, दि. ४/२/२०१० नुसार प्रशासकीय मान्यता देणे, पुर्नविनियोजन करणे इ. बाबत सुधारित कार्यपध्दतीस मान्यता देण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयातील अनुसूचित जाती उपयोजनेचा निधी अर्थसंकल्पीत करणे या परिच्छेदामध्ये विधिमंडळाच्या अंदाज समितीने खालीलप्रमाणे बदल करण्यास सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या शासन निर्णय क्र. विद्ययो-२०१०/प्र.क्र. २६/विद्ययो, मंत्रालय मुंबई दि. १३ एप्रिल, २०१७ नुसार शासनाने मान्यता दिली आहे. संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी हे त्या जिल्ह्याच्या अनुसूचित जाती उपयोजनेसाठी निधी वाटपा संबंधात नियंत्रक अधिकारी राहतील. हे त्यांना प्राप्त झालेल्या निधीचे कार्यान्वयीन यंत्रणेला पुर्नवाटप करण्यास ते सक्षम राहतील.

- (i) निधीचा प्रशासकीय संकेतांक हा सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांचेमार्फत हाताळण्यात येईल. योजनेच्या संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणेकडून कॅश फ्लो मागवून घेऊन मासिक निधी विवरणपत्र तयार करावे.
- (ii) जिल्हा योजनेतील राज्य तरतूद जिल्हा नियोजन विकास मंडळाकडून करून अर्थसंकल्पीय तरतूद वाटप जिल्हाधिकारी कार्यान्वयीन यंत्रणेला करतील. अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर त्याची नोंद घेणे, कार्यान्वयीन यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येणा-या योजनेस प्रशासकीय मान्यता देणे, त्यानुसार निधी वितरण आदेश काढणे व कार्यान्वयीन यंत्रणेस निधी वितरण करणे.
- (iii) जिल्हाधिकारी यांनी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडून निधी प्राप्त झाल्यापासून जास्तीत जास्त एक महिन्याचे आत कार्यान्वयीन यंत्रणांना निधीचे वाटप करणे आवश्यक राहिल. एखाद्या जिल्हाधिका-याने सदर जबाबदारी वेळीच पार पाडली नाही तर संबंधित विभागीय आयुक्त यांनी संबंधित जिल्हाधिका-याकडून निधी वाटपाचे काम पूर्ण करून घेणे अनिवार्य राहिल.
- (iv) आर्थिक वर्षामध्ये करण्यात आलेले पुर्नविनियोजन/पुर्नवितरणाबाबत योजनानिहाय सविस्तर माहिती आर्थिक वर्ष संपताच शासनास सादर करावयाची आहे जेणेकरून “अंतिम सुधारित तरतूद(FMG)” निश्चित करणे शक्य होईल.

अनुसूचित जाती उपयोजना ही डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना या नावाने राबविण्यास शासनाने मान्यता दिली असल्याने या योजनेचा निधी अर्थसंकल्पीत करणे, वितरीत करणे व या निधीतील कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबतची वरीलप्रमाणे सुधारीत कार्यपध्दती नुसार कार्यवाही करण्यात यावीत.

वरील सुचनानुसार कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परीषद यांनी जिल्हास्तरीय आराखडा तयार करून त्यानुसार जिल्हा नियोजन मंडळ (डीपीसी) मध्ये आवश्यक तरतूद मंजूर करून घ्यावी. त्यानुसार जिल्हाधिकारी यांना निधी प्रवाह (Cash Flow) सादर करून अनुदान उपलब्ध करून घ्यावे व खर्चाची कार्यवाही करावी. जिल्हाधिकारी कार्यालयास निधीची मागणी करून अनुदान उपलब्ध करून घेण्याची सर्व जबाबदारी कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परीषद यांची राहिल.

११. संकिर्ण/आकस्मिक खर्च:-सदर योजनेतर्गत जिल्हा परिषदेला मंजूर करण्यात आलेल्या निधीच्या इटक्के इतका निधी संकिर्ण/आकस्मिक खर्चाच्या बाबीसाठी (उदा.जिल्हा परिषद तसेच तालुका स्तरावर संगणक घेण्यासाठी, विविध नोंदवह्या, तपासणी फॉर्म, इतर स्टेशनरी तसेच तालुका, जिल्हा स्तरावर बैठकीसाठी लागणारा खर्च व इतर अनुषंगिक बाबीसाठी. लागणारा खर्च)खर्च करण्यास तसेच सदर योजनेच्या अनुषंगाने शासन स्तरावर व आयुक्तालयस्तरावर झालेल्या बैठकीसाठी

लागणारा खर्च जिल्हांना उपलब्ध करून दिलेल्या ३ टक्के आकस्मिक खर्चातून चक्राकार पध्दतीने भागविण्यास उपरोक्त संदर्भीय दि.२१ जून २०१८ चे शासन निर्णयानुसार मान्यता दिली आहे.

१२. तांत्रिक मान्यता :- योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना याच योजनेसाठी तांत्रिक मान्यता समजण्यात याव्यात.

१३. मासिक प्रगती अहवाल :- योजनेचा मासिक प्रगती अहवाल कृषि विकास अधिकारी यांनी सोबत जोडलेल्या प्रपत्र १ ते ३ (अ, ब, क) मध्ये प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत कृषि आयुक्तालय, संबंधीत जिल्हाधिकारी व विभागीय कृषि सहसंचालक तसेच समाज कल्याण विभागाकडे नियमितपणे पाठवावा. विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयाने विभागाचा एकत्रित मासिक प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत कृषि आयुक्तालयास ईमेलद्वारे (ddappsctsp@rediffmail.com) तसेच टपालाद्वारे सादर करावा.

१४. तपासणी: योजनेची अंमलबजावणी यशस्वीरित्या होण्याच्या दृष्टिने पर्यवेक्षकीय अधिकाऱ्यांनी करावयाच्या घटकनिहाय तपासणीची टक्केवारी परिशिष्ट २ मध्ये दर्शविण्यात आलेली आहे.

सदर परिशिष्टात दर्शविलेल्या अधिकाऱ्यांनी त्याचे कार्यक्षेत्रातील लाभार्थ्यांची क्षेत्रनिहाय समप्रमाणात परिशिष्ट ३ व ४ नुसार तपासणी करून तपासणीचा अहवाल प्रपत्र-४ मध्ये कृषि आयुक्तालयास दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत ईमेलद्वारे (ddappsctsp@rediffmail.com) सादर करावा.

सोबत : १) परिशिष्ट १ ते ४,

२) प्रपत्र - १ ते ४,

३) परिशिष्ट -अ

(विकास पाटील)

कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

परिशिष्ट - १

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेचा प्रारूप आराखडा

जिल्हा -----

दिनांक -----

निवडलेले एकूण लाभार्थी संख्या : महिला-----, अपंग-----, इतर ----- एकुण -----
सन २०२१-२२ मध्ये प्राप्त निधी -----

अ) घटकनिहाय

अ. क्र.	घटक	लाभार्थ्यांची मागणी	
		भौतिक	आर्थिक
१	नवीन विहीर		
२	जुनी विहीर दुरुस्ती		
३	इनवेल बोअरींग		
४	पंप संच		
५	वीज जोडणी आकार		
६	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण		
७	ठिबक सिंचन संच/ तुषार सिंचन संच		

ब) लाभार्थीनिहाय

अ. क्र.	लाभार्थीचे नाव	घटक								एकुण मागणी (रु. लाखात)
		नवीन विहीर	जुनी विहीर दुरुस्ती	इनवेल बोअरींग	पंपसंच	वीज जोडणी आकार	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण	ठिबक सिंचन संच	तुषार सिंचन संच	
१										
२										
३										
एकुण										

लाभार्थ्यांने ज्या घटकांची ऑनलाईन मागणी केलेली आहे त्या घटकांची अनुदान मर्यादा नमुद करुन लाभार्थ्यांची एकुण मागणी नमुद करावी.

परिशिष्ट - २

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजने अंतर्गत अधिका-यांनी करावयाच्या तपासणीची टक्केवारी

अ. क्र.	तपासणी अधिकारी	घटकनिहाय टक्केवारी						
		नवीन विहीर	जुनी विहीर दुरुस्ती	इनवेल बोअरिंग पॅकेज	पंपसंच	वीज जोडणी आकार	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण पॅकेज	सुक्ष्म सिंचन संच
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	विभागीय कृषि सह संचालक (कार्यालयातील वर्ग -२ व त्या पुढील अधिकारी)	१	१	१	१	१	१	१
२	कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद	५	५	५	५	५	५	५
३	जिल्हा कृषि अधिकारी (वि.घ.यो.) जिल्हा परिषद	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५
४	कृषि अधिकारी (वि.घ.यो.) पंचायत समितीस्तर	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००

परिशिष्ट - ३

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना अंतर्गत नवीन विहीर/ जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकांच्या तपासणीसाठी परिशिष्ट

१. तपासणी अधिका-याचे नाव व पदनाम
२. तपासणी दिनांक
३. तपासणी केलेल्या लाभार्थीचे नाव व पत्ता
४. नवीन विहीर घेतलेल्या /जुनी विहीर दुरुस्ती करावयाच्या क्षेत्राचा सर्वे नंबर व क्षेत्र
५. नवीन विहीर /जुनी विहीर दुरुस्तीचा अंदाजपत्रकीय खर्च
६. तांत्रिक मान्यता दिनांक व रक्कम
७. तपासणीच्या दिनांकास विहीरीच्या कामाची स्थिती
८. तपासणीच्या दिनांकास विहीरीच्या पुर्ण केलेल्या कामाची अंदाजीत रक्कम
९. पैकी लाभार्थीस दिलेले अनुदान
१०. रक्कम कोणत्याप्रकारे अदा केली (आरटिजीएस / एनईएफटी)
११. लाभार्थ्यांचा बँक खाते तपशील (बँकेचे नाव व खाते क्रमांक)
१२. लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यावर अनुदान अदा केल्याचा दिनांक
१३. तपासणी अधिका-याचे अभिप्राय

तपासणी दिनांक

तपासणी अधिका-याची स्वाक्षरी

परिशिष्ट – ४

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजने अंतर्गत इतर घटकांच्या तपासणीचे परिशिष्ट

१. तपासणी अधिका-याचे नाव व पदनाम
२. तपासणी दिनांक
३. तपासणी केलेल्या लाभार्थीचे नाव व पत्ता
४. लाभार्थीने मागणी केलेल्या बाबी एकूण
५. खरेदी दिनांक
६. दिलेल्या लाभाचा तपशील व रक्कम
७. रक्कम कोणत्याप्रकारे अदा केली (आरटिजीएस / एनईएफटी)
८. लाभार्थ्यांचा बँक खाते तपशील (बँकेचे नाव व खाते क्रमांक)
९. लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यावर अनुदान अदा केल्याचा दिनांक
१०. काम पुर्ण झाल्याचा दिनांक
११. तपासणी अधिका-याचे अभिप्राय

तपासणी दिनांक

तपासणी अधिका-याची स्वाक्षरी

प्रपत्र - १

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना सन २०२१-२२ या योजनेचा खर्चाचा अहवाल

जिल्हा -----

अहवाल कालावधी माहे , २०२१ अखेर

निवडलेले एकूण लाभार्थी संख्या -महिला-----, अपंग-----, इतर ----- एकूण

सन २०२१-२२ मध्ये प्राप्त निधी - -----

झालेला एकूण खर्च - -----

एकूण शिल्लक निधी -----

निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी पुर्ण लाभ दिलेल्या लाभार्थींची संख्या -----

अपुर्ण लाभ दिलेल्या लाभार्थींची संख्या -----

(रक्कम रु.लाखात)

अ. क्र.	घटक	लक्षांक		साध्य	
		भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
१	२	४	५	६	७
१	नवीन विहीर				
२	जुनी विहीर दुरुस्ती				
३	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण				
४	इनवेल बोअरींग				
५	पंपसंच				
६	वीजजोडणी आकार				
७	अ) ठिबक सिंचन संच किंवा				
	ब) तुषार सिंचन संच				
८	अभिकरण शुल्क				
९	आकस्मिक खर्च				
एकुण					
सन २०२१-२२ या वर्षात प्रत्यक्ष निवडलेले लाभार्थी संख्या -----					
निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी माहे ----- अखेर मागणीप्रमाणे संपुर्ण लाभ दिलेले लाभार्थी संख्या -----					
निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी माहे -----अखेर त्यांचे मागणीप्रमाणे अपुर्ण लाभ दिलेले लाभार्थी संख्या -					
निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी माहे ----- अखेर कोणताही लाभ न दिलेले शिल्लक लाभार्थी संख्या -----					

प्रपत्र - २

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना सन २०२०-२१ या योजनेचा खर्चाचा अहवाल

जिल्हा -----

अहवाल कालावधी माहे , २०२१ अखेर

निवडलेले एकूण लाभार्थी संख्या -महिला-----, अपंग-----, इतर ----- एकूण

----- सन २०२०-२१ मध्ये प्राप्त निधी - -----

झालेला एकूण खर्च - -----

एकूण शिल्लक निधी -----

निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी पुर्ण लाभ दिलेल्या लाभार्थींची संख्या -----

अपुर्ण लाभ दिलेल्या लाभार्थींची संख्या -----

(रक्कम रु.लाखात)

अ. क्र.	घटक	लक्षांक		साध्य	
		भौतिक	आर्थिक	भौतिक	आर्थिक
१	२	४	५	६	७
१	नवीन विहीर				
२	जुनी विहीर दुरुस्ती				
३	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण				
४	इनवेल बोअरींग				
५	पंपसंच				
६	वीजजोडणी आकार				
७	अ) ठिबक सिंचन संच किंवा				
	ब) तुषार सिंचन संच				
८	अभिकरण शुल्क				
९	आकस्मिक खर्च				
एकूण					
सन २०२०-२१ या वर्षात प्रत्यक्ष निवडलेले लाभार्थी संख्या -----					
निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी माहे ----- अखेर मागणीप्रमाणे संपुर्ण लाभ दिलेले लाभार्थी संख्या -----					
निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी माहे -----अखेर त्यांचे मागणीप्रमाणे अपुर्ण लाभ दिलेले लाभार्थी संख्या -					
निवडलेल्या लाभार्थ्यांपैकी माहे ----- अखेर कोणताही लाभ न दिलेले शिल्लक लाभार्थी संख्या -----					

प्रपत्र - ३ (अ)

नवीन सिंचन विहीरीच्या कामाच्या प्रगतीचा मासिक अहवाल

जिल्हयाचे नांव -

दि. ----- ते दि. -----

(रक्कम रु. लाखात)

नवीन विहीरीसाठी निवडलेल्या लाभार्थ्यांची संख्या	पैकी कार्यारंभ आदेश दिलेल्या विहीरींची संख्या	पैकी कामे सुरु झालेल्या विहीरींची संख्या	पूर्ण विहीरीचा तपशील		अपूर्ण विहीरीचा तपशील				झालेला एकुण खर्च	कार्यारंभ आदेश देऊनही अद्याप कामे सुरु न झालेल्या विहीरींची संख्या
			१०० टक्के खोदाई व बांधकाम पुर्ण झालेल्या विहीरींची संख्या	पूर्ण झालेल्या विहीरी वरील खर्च	१०० टक्के खोदाई काम पुर्ण झालेल्या विहीरींची संख्या	५० टक्क्यां पेक्षा जास्त काम झालेल्या विहीरींची संख्या	५० टक्क्यां पेक्षा कमी काम झालेल्या विहीरींची संख्या	अपूर्ण विहीरी वरील णलेला खर्च		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११

प्रपत्र - ३ (ब)

जुनी विहीर दुरुस्ती कामाच्या प्रगतीचा मासिक अहवाल

जिल्हयाचे नांव -

दि. ----- ते दि. -----

जुनी विहीर दुरुस्तीसाठी निवडलेल्या लाभार्थ्यांची संख्या	पैकी कार्यारंभ आदेश दिलेल्या विहीरींची संख्या	पैकी कामे सुरु झालेल्या विहीरींची संख्या	कामाचा तपशील				झालेला एकुण खर्च (रु. लाखात)	कार्यारंभ आदेश देऊनही अद्याप कामे सुरु न झालेल्या विहीरींची संख्या
			अंदाजपत्रकाप्रमाणे १०० टक्के पुर्ण काम झालेल्या विहीरींची संख्या	अंदाजपत्रकाप्रमाणे ५० टक्के पेक्षा जास्त काम पुर्ण झालेल्या विहीरींची संख्या	अंदाजपत्रकाप्रमाणे काम ५० टक्के पेक्षा कमी काम पुर्ण झालेल्या विहीरींची संख्या	झालेला एकुण खर्च (रु. लाखात)		
१	२	३	४	५	६	७	८	

प्रपत्र - ३ (क)

शेततळ्याचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरणाच्या कामाचा प्रगती तपशील

जिल्हयाचे नांव -

दि. ----- ते दि. -----

अस्तरीकरणासाठी निवडलेल्या लाभार्थ्यांची संख्या	पैकी कार्यारंभ आदेश संख्या	पैकी कामे पुर्ण संख्या	झालेला एकुण खर्च (रु. लाखात)	कार्यारंभ आदेश देवनही कामे सुरु न झालेली संख्या	शेरा

सन २०२१-२२ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना अंतर्गत लाभार्थी तपासणीचा मासिक अहवाल

विभाग -----जिल्हा -----

माहे ----- अखेर

अ. क्र.	घटक	तपासणी केलेल्या लाभार्थींचा तपशील					शेरा
		लाभ दिलेले एकुण लाभार्थी	चालु महिन्यात तपासलेले लाभार्थी	मागील महिन्यापर्यंत तपासलेले लाभार्थी	एकुण तपासलेले लाभार्थी	तपासणी टक्केवारी	
कृषि विकास अधिकारी							
१	नवीन विहीर						
२	जुनी विहीर दुरुस्ती						
३	इनवेल बोअरींग						
४	पंप संच						
५	वीज जोडणी आकार						
६	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण						
७	सुक्ष्म सिंचन संच						
एकुण							
कृषि अधिकारी (विधयो)							
१	नवीन विहीर						
२	जुनी विहीर दुरुस्ती						
३	इनवेल बोअरींग						
४	पंप संच						
५	वीज जोडणी आकार						
६	शेततळ्यांचे प्लॅस्टीक अस्तरीकरण						
७	सुक्ष्म सिंचन संच						
एकुण							
कृषि विकास अधिकारी व जिल्हा कृषि अधिकारी (विधयो) एकुण							

जिल्हा कृषि अधिकारी (विधयो)

कृषि विकास अधिकारी

परिशिष्ट - अ

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना सन २०२१-२२

(रु. लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	रक्कम
१	ठाणे	२१.००
२	पालघर	१५.००
३	रायगड	४८.००
४	रत्नागिरी	१३३.३२
५	सिंधुदुर्ग	९०.००
६	नाशिक	१२०.००
७	धुळे	२३३.५९२
८	चंद्रपूर	३९.६०
९	जळगाव	४२०.००
१०	अहमदनगर	३६३.००
११	पुणे	१२०.००
१२	सोलापूर	३००.००
१३	सातारा	१५०.००
१४	सांगली	१२०.००
१५	कोल्हापूर	२४०.००
१६	औरंगाबाद	९००.००
१७	जालना	११४०.००
१८	बीड	७२०.००
१९	लातूर	५६१.००
२०	उस्मानाबाद	३००.००
२१	नांदेड	१७७०.३१८
२२	परभणी	४२०.००
२३	हिंगोली	७५०.००
२४	बुलढाणा	११८५.३०६
२५	अकोला	४८०.००
२६	वाशीम	९०९.००
२७	अमरावती	७२०.००
२८	यवतमाळ	६६०.००
२९	वर्धा	५१०.००
३०	नागपूर	६४८.००
३१	गोंदिया	६००.००
३२	भंडारा	४२०.००
३३	चंद्रपूर	९००.००
३४	गडचिरोली	३०२.७०
एकूण		१६३०९.८३६